

De ervaringen met een arbocatalogus

Een arbocatalogus is pas effectief als hij ook werkelijk gebruikt wordt. Alleen een website, boekje of pdf van de catalogus is onvoldoende. Hoe kan gebruik gestimuleerd worden? In dit artikel staan de ervaringen van vier sectoren die meer dan een jaar geleden met een goedgekeurde catalogus aan de slag zijn gegaan.

Huub Pennock

In 2006 wordt de eerste arbocatalogus goedgekeurd. Het is de catalogus voor de podiumkunsten, preciezer: voor versterkt geluid in de podiumkunsten. De technici vormen de primaire doelgroep voor deze arbocatalogus. Zij hebben de meeste invloed op het ontstaan en voorkomen van schadelijk geluid. Maar uiteraard zijn directies en andere medewerkers ook belangrijk voor een succesvolle aanpak. Om de catalogus in de sector onder de aandacht te brengen is hij verstuurd naar alle bedrijven, inclusief een werknemersfolder met de titel 'Bescherm je oren'. Daarnaast is een studiedag georganiseerd om de Branchecatalogus te introduceren. Deze studiedag werd bezocht door ongeveer 30% van de risicobedrijven.

Actie

Veel bedrijven zijn daadwerkelijk aan de slag gegaan met de catalogus. Bijvoorbeeld door het opnemen van de branchege-luidsnorm in contracten met bands. Dat was voor de komst van arbocatalogus ondenkbaar. 'Vijf maanden na introductie van de catalogus is het bereik geëvalueerd. Hieruit bleek dat bij 86% van de werknemers en 81% van de werkgevers de catalogus is geïntroduceerd. Daarnaast merken we dat er een dialoog ontstaat tussen directies en technici, waarbij directies meer dan daarvoor hun verantwoordelijkheid rondom arbo nemen', zegt Jeltsje in der Rieden, senior beleidsmedewerker bij de branchevereniging voor podia VSCD.

Na de introductie werd het relatief stil. In 2008 deed de Arbeidsinspectie onderzoek in de sector. Zij lieten expliciet op de eigen norm van de sector en het consequent dragen van gehoorbescherming. Er was duidelijk vooruitgang geboekt, vooral bij de orkesten. Maar bij de deelsectoren poppodia en evenementen laat het gebruik van gehoorbescherming nog veel te wensen over. Om werkelijk alle medewerkers gehoorbescherming te laten dragen is nog veel werk aan de winkel. 'Met de inhoud zitten we goed. Recent is de geldigheidsduur van de catalogus zonder enige wijziging verlengd', zegt In der Rieden. 'Maar op het gebied van

communicatie kunnen we nog een slag maken. We zullen de catalogus elke keer opnieuw onder de aandacht moeten brengen om de bedrijven die er nog niet mee werken te bereiken, en om te zorgen dat het onderwerp levend blijft bij de organisaties die de arbocatalogus wel hebben geïmplementeerd. Hierbij is het belangrijk dat we ervaringen uitwisselen en goede praktijken verspreiden. De websites kunnen we daarbij ook actiever gebruiken.'

Gemeenten

De gemeenten beschikken sinds mei 2008 over de arbocatalogus agressie en geweld. Deze is verstuurd naar alle gemeenten en is te vinden op de site van het Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds (A+O fonds). De preventied medewerkers, arbocoördinatoren en P&O-ers vormen de primaire doelgroep van de 443 gemeenten. Naast de catalogus zijn er op de site handige documenten beschikbaar zoals praktijkmateriaal, voorbeelden, risicoprofielen en publicaties. Er is bijvoorbeeld een risicoprofiel stadstoezicht en stadsbeheer. Deze medewerkers staan vaak bloot aan agressie en geweld. Na een korte weergave van de risico's op het gebied van agressie en geweld volgen concrete aanbevelingen voor medewerkers en leidinggevenden. Gemeenten kunnen op deze manier eenvoudig op een voor hun gebruikelijke manier de risico's van deze doelgroep aanpakken.

Workshops

Om gemeenten te ondersteunen bij de aanpak van agressie en geweld en hierbij gebruik te maken van de arbocatalogus, organiseert het A+O fonds diverse workshops. Zo is er een workshop over het invoeren van een agressieregistratiesysteem waarbij deelnemers gebruikmaken van een sector-specifiek digitaal systeem. In een andere workshop leren deelnemers de reeds gevoerde aanpak van agressie en geweld te evalueren en te actualiseren. Eén jaar na de goedkeuring van de arbocatalogus heeft ruim een derde van de preventied medewerkers, arbocoördinatoren en P&O-ers van gemeenten aan één of meer workshops deelgenomen.

De mensen die te maken hebben met de arbocatalogus reageren positief

Kinderopvang, jeugdzorg en welzijn

FCB is de brancheorganisatie voor arbeidsmarktvraagstukken in de sectoren kinderopvang, jeugdzorg en welzijn en maatschappelijke dienstverlening. Drie sectoren en drie arbocatalogi. Deze arbocatalogi zijn vooral gecommuniceerd via websites van FCB, bijeenkomsten en nieuwsbrieven.

De nieuwsbrief 'Gezond werkt!' heeft 1200 abonnees die betrokken zijn bij preventie op de werkvloer. ABVAKABO FNV organiseerde vier scholingsbijeenkomsten voor OR-leden. 'Voor onze ondernemingsraad is het een handige praktijktoets. Voldoet onze manier van werken wel aan de arbo-regels? Dat checken we met de arbocatalogus', zegt Carolien van Heemert, OR-lid bij Kober kindercentra.

Uit evaluaties blijkt dat de bekendheid en vindbaarheid van de catalogus groot is. 'Ik gebruik hem als encyclopedie. Als ik iets niet uit mijn hoofd weet of als ik twijfel over bepaalde wetgeving zoek ik het op in de arbocatalogus. Ik vind het goed dat de opzet zich beperkt tot de grote risico's, op die manier verzand je niet in pietluttigheden', zegt Frank Greven, arbo- en verzuimcoördinator bij HVO Querido in Amsterdam. Als verbeterpunt kwam op de gebruikersdag naar voren dat ruim tweederde van de gebruikers de oplossingen die ze via de websites zochten (soms) niet konden vinden. De navigatie van de website is ondertussen verbeterd. Een tweede gebruikersdag staat dit najaar op het programma. Dan staat de samenhang tussen de instrumenten en hoe dit gekoppeld kan worden aan vragen in de sector rond de thema's centraal.

Metaal

De metaal is een sector met duizenden kleine bedrijven. Om die bedrijven gericht te bedienen heeft de sector veel extra's gedaan naast het verbeterboek. Op 5xbeter.nl is een diversiteit aan ondersteuning te vinden. Verbetercoaches, bereikbaar voor werknemers en werkgevers beantwoorden vragen en reiken oplossingen aan uit het verbeterboek. Zij bezoeken ook bedrijven en organiseren bijeenkomsten. Karin de Groot is één van die verbetercoaches. Tijdens toolboxpresentaties probeert zij het bedrijf zelf als voorbeeld te gebruiken. Met foto's die ze gemaakt heeft op de werkvloer van goede en minder goede situaties leren medewerkers van elkaar.

Met verbeterchecks op het gebied van lasrook, geluid en oplosmiddelen kunnen medewerkers zonder deskundigen hun eigen werksituatie beoordelen en verbetervoorstellen indienen bij hun leidinggevende. De Arbeidsinspectie merkt dat bij bedrijven die een verbetercheck hebben gedaan, medewerkers veel bewuster zijn van hun arbeidsomstandigheden en -risico's. Bedrijven zijn ook tevreden over de hulpmiddelen die er zijn en voelen zich echt geholpen. Interactie wordt ook uitgelokt. Op een digitaal discussieforum kunnen gebruikers reacties geven op maatregelen uit het verbeterboek. Gezien de beperkte hoeveelheid discussies en reacties lijkt het moeilijk om in deze sector interactie van de grond te laten komen.

Maatwerk

Wat kunt u hiervan leren? Het bereiken van individuele bedrijven en de werkvloer gaat in iedere sector anders. Implementatie is dan ook maatwerk. Bovengenoemde beschrijvingen zijn bedoeld ter inspiratie en zeker niet om klakkeloos over te nemen. Wilt u een succesvol bereik van de arbocatalogus in uw bedrijf? Kijk dan vooral naar succesvolle projecten die de werkvloer hebben bereikt, ook op niet-arbo terrein. Wat werkt in uw bedrijf of branche goed? Wie is de doelgroep van uw catalogus, of degene die de meest invloed heeft op die doelgroep? En wat helpt dan het beste om die te bereiken en te beïnvloeden? Past het aanbod van de sector in uw bedrijf, of is het nodig daar iets aan te wijzigen of toe te voegen? ◀◀

Huub Pennock, organisatieadviseur bij Ergo-balans, ondersteunt diverse branches bij de ontwikkeling van hun arbocatalogus. Ergo-balans is partner van het netwerk van De Goede Praktijk, dat is gespecialiseerd in het maken en implementeren van arbocatalogi. www.degoedepraktijk.nl